

Gråhägern i Skåne 2004

I SOF:s serie av riksinventeringar var det gråhägers tur 2004. Det var andra gången som det begav sig för denna art – den riksinventerades nämligen också 1972. En upprepning av en riksinventering ger extra värde åt de insamlade uppgifterna eftersom man har något att jämföra med. Att gråhägern dessutom inventerades i Skåne 1986 innebär att vi har ytterligare på fötterna vad gäller artens sentida historia i landskapet. Ytterligare ett inventeringsförsök gjordes i Skåne 1996 men detta föll inte väl ut och genererade inte någon rapport.

TYVÄRR KOLLIDERADE riksinventeringen 2004 med den pågående atlasinventeringen i Skåne. SkOF valde därför att inte stressa den inventeringsvilliga delen av medlemmarna med en organiserad gråhägerinventering. Fokus fick ligga på atlasinventeringen. Istället gick vi ut med ett allmänt upprop och hoppades att de flesta hägerkolonierna ändå skulle hittas, räknas och rapporteras. Kollegerna i Nordöstra Skånes Fågelklubb organiserade däremot en heltäckande inventering i sitt område – Bromölla & Kristianstads kommuner (*rapport i Spoken 2:2005*).

Eftersom insatserna i fält inte var helhjärtade blir redovisningen av inventeringen av ungefär samma kaliber. Vi nöjer oss med en enkel tillbakablick och ett lika enkelt analysförsök av de under 2004 inrapporterade uppgifterna.

1972: Den genomförda riksinventeringen redovisas av Sören Svensson i Vår Fågelvärld nummer 1:1976. För Skånes del resulterade inventeringen i 22 kolonier och 255 par. Svensson gjorde bedömningen att inventeringen var väl genomförd men ville ändå lägga till omkring 50 missade par. Slutsatsen blev alltså att omkring 300 par gråhäger häckade i Skåne 1972. Genomsnittskolonin höll 11 bon.

Atlasinventeringen 1974-1984 påvisade säker häckning i 36 rutor och trolig häckning i ytterligare tre rutor. Om vi räknar med i genomsnitt 11-15 par per koloni (se ovan och nedan) skulle de 36 säkra rutorna innehålla 396-540 par. Detta är dock ett räkneexperiment med mycket stor osäkerhet i. Atlasinventeringen pågick under tio år och kolonier kan mycket väl ha flyttat mellan olika rutor – och dubbelräknats – under dessa

Gråhäger.foto **john larsen**.

år. Men helt omöjliga känns ändå inte de 400-500 paren. Flera lokaler från atlasinventeringen saknas nämligen i rapporterna från 1972 och 1986. Övergivna eller oinventerade?

1986: Den under året genomförda inventeringen i Skåne presenteras av Olle Holst och Olof Persson i ANSER nummer 4:1988. Sammanlagt rapporterades 17 kolonier omfattande 247-250 bon, men författarna uppskattade det verkliga beståndet till minst 300 par, dvs. lika många som inventeringen 1972 resulterade i. Den största kolonin 1986 låg i Ekestad i nordöstra Skåne och omfattade cirka 50 bon. De 17 kolonierna var väl spridda i landskapet men med en viss koncentration till den nordöstra delen. Genomsnittskolonin höll 15 bon.

2004: Utöver den organiserade inventeringen i Bromölla och Kristianstads kom-

muner byggde inventeringen som sagt var på enkla upprop i bl.a. ANSER. Dessa upprop resulterade i flera rapporter. Därtill har personer som misstänktes ha kännedom om hägerhäckningar intervjuats. Slutligen har rapportdatabasen Svalan gått igenom. Allt-i-hop resulterade i 18 kolonier om totalt minst 274-279 par, se tabell 1. Genomsnittskolonin höll omkring 15 par. För fyra kolonier avser den rapporterade summan ett minimalt. Tre rapporter innehåller nämligen ordet "minst" och en rapport säger "fler än 10 par". Trots att inventeringen inte var av traditionell skånsk klass (utöver nordöstra Skåne) känns resultatet ändå ganska gediget. Visst har några solitärhäckningar och mindre kolonier missats, men det skulle förvåna om några stora kolonier har undgått oss. Ett undantag kan vara Snogeholmssjön och eventuellt också Ellestads

Glädjande nog kan en viss populationsökning konstateras av gråhägern i Skåne.

foto **jens b bruun.**

sjön. I dessa båda sjöar häckar storskarv och i åtminstone Snogeholmssjön har det tidigare funnits hägerkolonier. Ringsjön, med en tidigare livskraftig koloni nära Bosjö-kloster, kan kanske också dölja en större, men numera okänd koloni.

Ett försök till slutsats blir att de redovisade 18 kolonierna i själva verket hyste 300 par häckande hägrar. Därtill lägger vi, i linje med resonemangen efter de båda tidigare inventeringarna, ytterligare 50 par. Vi får då en summa på omkring 350 häckande par gråhäger i Skåne 2004 – ett resultat som inte känns för högt.

Det ska bli intressant att ta del av resultatet för gråhägern när atlasinventeringen är färdig. Eftersom medelkolonin beräknats innehålla 11, 15 resp. 15 par under de tre genomförda inventeringarna borde det vara försvarbart att multiplicera det erhållna an-

talet atlasrutor, innehållande säkert häckande gråhägrar, med – låt oss säga 13. Jag blir inte förvånad om vi då får en summa överstigande det erhållna resultatet för 2004.

Det vi med stor säkerhet kan slå fast efter inventeringen 2004 är att gråhägern håller ställningarna i Skåne. De tre genomförda inventeringarna 1972-2004 har alla visat på 300-350 par men med en anad tendens till svag ökning efterhand. Trevligt med arter som mår bra!

Referenser

- Holst, O. & Persson, O. 1988. Hägerns häckningsförekomst i Skåne 1986. *Anser* 27:263-266.
Knutsson, G. 2005. Gråhägerinventeringen 2004 i Kristianstad och Bromölla kommuner. *Spoven* 29:45-48.
Svensson, S. 1976. Hägerns utbredning och antal i Sverige 1972. *Vår Fågelvärld* 35:26-35.

KENNETH BENGTTSSON

Tabell 1. Resultat av gråhägerinventeringen i Skåne 2004.

Lokal	Nära ort	Kommun	Träd	Antal par	Rapportör
Rögle säteri	Välinge	Höganäs		14	Henrik Johansson
Görslöv	Jonstorp	Höganäs		3	Henrik Johansson
Trollan	Jonstorp	Höganäs		minst 5	Henrik Johansson
Storaryd	Syd Perstorp	Klippan	Gran	8	Lars Jonasson
Bälinge	Perstorp	Perstorp	Gran	5	Nils Rosenlund
Tågerup	Saxtorp	Landskrona	Bok?	9	Ann Mari Thorner
Gräen	ö i Öresund	Landskrona	Skarvdöda	3	Kenneth Bengtsson
Håkantorp	norr Löddeköpinge	Kävlinge	Barr	12	PG Larsson
Häckebergasjön	Genarp	Lund	Löv + tall	minst 30	Lars GR Nilsson
Böringesjön	östra sidan	Svedala	Lärk	cirka 30	Mats Ohlsson
Hörte skog	Sydkusten	Skurup		41	Bo Petersson
Syd Måsalyske	St Olof	Tomelilla	Död alm	1	Helena Heyman
Köpinge ängar	Gårds köpinge	Kristianstad	Tall	8-13	Spoven 2/05
Ekestad	Råbelövssjön	Kristianstad	Gran	66	Spoven 2/05
Getön	Immeln	Kristianstad		>10	Spoven 2/05
Barnakälla	Syd Näsrum	Bromölla	Löv + tall	14	Spoven 2/05
Store mosse	Hässleholm	Hässleholm		minst 11	Anders Larsson
Missungsön	Tydingen (sjö)	Ö Göinge		4	Einar Lundstedt
Skåne				>274-279	
Justering uppåt				300	
Bedömt missade par				50	
Totalt Skåne				350	

